

LÍBIA 2012, CAP A LA INCLUSIÓ

43

DESEMBRE
2011

Juan Garrigues Investigador Principal, CIDOB

Mentre els egipcis participaven en la primera volta de les eleccions parlamentàries en un context de tensió creixent entre el consell militar i els manifestants als carrers, un tipus molt diferent de protesta tenia lloc a la pròpia plaça de Tahrir a Trípoli. El 7 de desembre, la plaça Màrtir es va omplir de centenars de manifestants (entre ells molts policies) portant cartells en els quals es llegia “per una Trípoli sense armes”. Els manifestants no corejaven consignes contra les autoritats de transició, com ha estat el cas recentment a Egipte i a Tunísia, sinó contra les *qatibas* (milícies armades) que encara patrullen els carrers de les ciutats líbies.

La protesta, malgrat no ser molt gran, és una clara il·lustració tant de lo diferent que ha estat la revolució líbia d’altres de la regió com la de Tunísia i Egipte, com també de lo diferents que són els desafiaments que Líbia està afrontant. Després d’un conflicte de vuit mesos que ha afectat la major part de la petita població líbia (6.5 milions), el principal repte a curt termini no és assegurar-se que aquells que ocupen l’autoritat legal actuïn amb responsabilitat, sinó que els centenars de milícies armades que encara patrullen els carrers lliurin les armes.

Més enllà de les moltes mostres d’alegria després de la caiguda del règim de Muammar Gaddafi,

alguns estan preocupats. A Trípoli, en les últimes setmanes, s’han produït enfrontaments armats entre milícies. El govern de transició ha fixat dates límit perquè les milícies abandonin la ciutat, però han estat ignorades. De llarg a llarg del país aquests grups armats semi autònoms controlen els carrers. L’avís de l’anterior primer ministre interí Mahmoud Jibril que Líbia corria el risc de passar d’una “confrontació nacional al caos” a una “lluita política sense límits” encara està lluny de fer-se una realitat, però sembla més a prop que unes setmanes abans.

Els libis en general confien en el sentit comú de la majoria de milícies i creuen que, en el seu moment, lliuraran les armes, però la lluita entre autoritats de transició i milícies revela una realitat més preocupant per a la transició líbia. Segons les paraules d’un líder juvenil de Misrata que preferia romanre en l’anonimat: “el major problema ara com ara és que aquells que tenen autoritat legal (els polítics) no tenen poder, i la gent que no té autoritat legal (líders de la milícia) tenen tot el poder”.

Líbia, per tant, comença un tipus de transició a la democràcia diferent, una transició postconflicte en la qual el poder està molt fragmentat. Els principals desafiaments d’una transició com aquesta són evidents: serà difícil aplacar els diferents interessos de molts actors locals armats que compten amb alts nivells de legitimitat local a partir del seu rol

El fragmentat postconflicte de la transició líbia presenta múltiples reptes però també reflecteix, a diferència del que ocorre a Tunísia i a Egipte, que la revolució ha estat un assumpte veritablement nacional.

Un context singular de nacionalisme, localisme i islamisme definirà una lenta transició en la que els actors locals, nacionals i internacionals han de ser prudents.

La fins ara cautelosa actitud dels governs de transició ha de ser reemplaçada per una mentalitat més executiva que inclogui actors locals en les tasques de construcció de l’Estat.

Si els reptes de seguretat, sobretot el desmantellament de les milícies, poden superar-se, i s’avança en la creació d’institucions sòlides i representatives, Líbia encara pot convertir-se en una història d’èxit social i polític per a la regió.

en la revolució, però fins que això no es produeixi el govern de transició, no electe, tindrà difícil guanyar-se el respecte dels ciutadans libis.

Però l'actual context fragmentat de la transició postconflicte líbia també reflecteix alguna cosa positiva: a diferència de Tunísia i Egipte, la revolució ha estat un afer veritablement nacional. Així com la fragmentació del poder és un reflex de l'alta implicació de la població en el conflicte, també respon a la implicació de gairebé tots els libis en la seva revolució. Durant el conflicte, i malgrat la ràpida desintegració de l'exèrcit, gairebé no va haver-hi saqueig de la propietat privada i la població local va treballar unida perquè els serveis bàsics es restablissin ràpid.

En general els libis estan convençuts que la seva transició a la democràcia aconseguirà que els diferents grups superin les seves diferències. Un context singular de nacionalisme, localisme i islamisme definirà una transició en la qual tots els actors involucrats (locals, nacionals i internacionals) han de

L'actual context fragmentat de la transició postconflicte líbia també reflecteix alguna cosa positiva: a diferència de Tunísia i Egipte, la revolució ha estat un afer veritablement nacional

caminar amb cura i treballar junts per crear una Líbia unificada de la que tots els libis se sentin orgullosos. Hi ha signes esperançadors. El 22 de desembre, el president del Consell de Transició Nacional (CTN) Mustafa Abdel Jalil va anunciar que inclouria entre vuit i nou "revolucionaris" en el CTN i que acceptaria candidatures de milícies per al lloc de comandant en cap de l'exèrcit nacional.

La transició líbia portarà temps. El buit institucional que existeix a Líbia després de 42 anys de *Jammahiriya* (estat de les masses) és immens. Mentre la gent deixa enrere les celebracions per la fi del règim despòtic de Gaddafi i comença a centrar la seva atenció en els beneficis de viure en una democràcia efectiva i responsable, les autoritats de transició ja han de fer front a les creixents demandes dels ciutadans. Però si la construcció de l'Estat passa a ser una prioritat nacional i s'engeguen els sistemes adequats i institucions funcionals, Líbia podria molt bé convertir-se en una història d'èxit per a les transicions democràtiques del món àrab.

Nacionalisme, localisme i islamisme en augment

La caiguda del règim de Gaddafi després d'un conflicte brutal de vuit mesos ha deslligat una sèrie d'intenses emocions entre els libis. És difícil imaginar l'estat psicològic en el que molts libis es troben no només pels efectes del conflicte sinó també per l'exigent adaptació al canvi que significa lliurar-se d'un sistema opressiu que va durar 42 anys. Libis de tot tipus expressen un cúmul de sentiments dispars que inclouen alleujament, alegria, por, eufòria i fins i tot també esgotament.

Un senyal clar d'aquestes diferents emocions són els corrents simultanis de nacionalisme, localisme i islamisme que el país està experimentant. Mentre a primera vista aquests corrents poden semblar mútuament excloents, en la Líbia d'avui totes elles defineixen aquest període crucial de transició democràtica.

L'orgull nacional és el sentiment que es fa més evident en arribar a la nova Líbia. La gent onejant la nova bandera líbia (recuperada dels anys de la monarquia Sanusi, 1951-1969) és encara una imatge freqüent, com ho és el crit de "Líbia al-hurra" (Líbia lliure). Si se'ls pregunta, els libis rebutgen qualsevol possibilitat que el país es divideixi a les tres regions històriques de Tripolitania, Cirenaica i Fezzan. Especialment per a la joventut (segons el cens de 2006, un de cada tres libis es troben per sota dels quinze anys), les antigues lleialtats regionals basades en aquestes regions històriques semblen haver caducat.

De manera similar, les tribus líbies no semblen ser forces polítiques de gran influència. Mentre les lleialtats tribals són encara importants als pobles petits, en un país on aproximadament el 80 % de la població és urbana, aquestes s'han anat dissolent en gran part gràcies a la mobilitat interna, el matrimoni mixt i a les quatre dècades de política tribal Gaddafista de "divideix i venceràs". Segons un advocat de drets humans: "A Líbia tenim tribus però no som tribals."

La tendència més important és, clarament, el localisme. En aquest context, el localisme, en oposició al regionalisme, es refereix a la gent identificant-se i organitzant-se a nivell local. A les ciutats, els habitants es van organitzar en milícies armades a nivell de barri (fins a 120 només a Misrata). L'orgull de la gent pel rol específic del seu barri és evident, com s'aprecia en els murs replets de graffiti d'aquestes ciutats, plens de referències a milícies armades pròpies de cada barri.

La naturalesa descentralitzada de la revolució i del conflicte ha jugat un rol clau en la creació d'aquest sentiment localista. El paper de Bengasi com a guspira que va encendre la revolució, l'èpica lluita civil de Misrata i el rol estratègic de Zintan en l'últim tram del conflicte resulten en el convenciment que aquests rols ara mereixen una recompensa en la redistribució del poder.

L'emergència de l'islamisme també s'ha fet evident. Els libis i els que porten temps observant Líbia insisteixen que la gent és més devota que abans del conflicte i que l'ara omnipresent crit de "Allu Akbar" és nou. L'emergència de l'islamisme pot explicar-se en part per la creença líbia que les seves pregàries van ser ateses i que la "gràcia de Déu" els va permetre superar les adversitats i enderrocar finalment el règim. Les trucades de les mesquites pel takbeer el 20 d'agost -un senyal per prendre els carrers el dia que Trípoli va ser alliberat- s'afegeix al rol simbòlic i instrumental de l'Islam en la revolució.

Però hi ha explicacions d'arrel més profunda. Malgrat la retòrica antiimperialista basada, entre altres coses, en la importància de l'Islam, Gaddafi va implantar polítiques seculars durant tot el seu regnat i va arrestar o va enviar a l'exili a centenars d'islamistes. És en aquest context que han d'entendre's els comentaris populistes sobre la nova constitució basada en la *sharia* realitzats pel president del CNT Mustafa Abdel Jalil. En el context actual, el secularisme està associat al règim opressiu de Gaddafi, mentre que l'islamisme s'associa amb la voluntat lliure del carrer àrab.

Recentment, gran part de l'atenció dels mitjans occidentals s'ha dirigit cap a l'emergència de forces polítiques islamistes a la regió, amb els seus partits guanyant eleccions a Tunísia, Egipte i el Marroc. Líbia no serà una excepció. Branques locals dels Germans Musulmans s'estan reorganitzant amb rapidesa i el clergue Ali Sallabi i el comandant del Consell militar i antic emir del Grup de Lluita Islàmica de Líbia Abdul Hakim Belhaj són, amb caràcter general, dues dels homes més poderosos a la Líbia d'avui.

Cap d'ells figura tanmateix entre els nomenaments ministerials recents del primer ministre del govern de transició, Abdul Rahim el-Keab. Les forces localistes han dominat aquest procés, i els islamistes han estat clarament marginats. Amb la legitimitat del CNT qüestionada des del principi pel seu favoritisme cap a Bengasi, el-Keab (ell mateix originari de Trípoli) va atorgar els importants llocs de ministre Defensa i ministre de l'Interior a dues poderoses figures de Misrata i Zindan respectivament, dues ciutats centrals en el desenllaç del conflicte.

De moment, nacionalisme, localisme i islamisme seguiran coexistint a Líbia. En una entrevista del 9 de desembre en el Washington Post, el clergue Ali Sallabi va respondre a la qüestió de la posició dels partits islamistes a Líbia declarant que "la nostra opinió és més patriòtica que islàmica." Sallabi, que va encapçalar la campanya per tirar a l'anterior primer ministre del CTN Mahmoud Jibril, sap que molts libios no acceptaran un discurs purament islamista. Encara que alguns puguin dubtar de la moderació de Sallabi, el discurs actual dels islamistes a favor d'un Islam nacionalista modern inspirat pel partit turc AKP sembla ser el model on es veuen reflectides les aspiracions de la majoria de libis.

La lluita per la legitimitat

A les autoritats de la transició líbia se'ls ha assignat un rol difícil. Més enllà de la preocupació per la legitimitat de la presa de decisions per part d'individus no electes, el CNT i el govern de transició també han de bregar amb la fragmentació del poder entre diversos actors locals i la falta de capacitat d'implementar o reforçar decisions a causa del buit institucional que existeix després de 42 anys de règim de Gaddafi.

Durant el conflicte, el CNT estava actiu, entre altres coses, creant un equip d'estabilització que assegurés que els serveis

bàsics seguien en funcionament. A partir del final del conflicte, les decisions de les autoritats de la transició s'han guiat per la precaució, poc inclinades a prendre decisions sense haver aconseguit un consens. Això ha significat sovint reunions improductives que frustren a molts actors locals i internacionals. Però la precaució ha estat la regla fins ara.

Un exemple ha estat la reticència del CNT a acceptar una afluència massiva de fons congelats. Mentre existeix, clarament, una demanda de fons per pagar salaris i serveis bàsics, a porta tancada alguns oficials libis expressen la seva preocupació que, donada la seva condició d'oficials no electes, el govern de transició no està legitimat per assignar un flux de fins a 160 mil milions de dòlars. Un altre assumpte important és el que l'experta sobre Líbia Alison Pargeter anomena "la rutina de la corrupció". Després d'anys de suborn endèmic i corrupció alimentats pels immensos recursos naturals de Líbia, cal prestar molta atenció perquè el nepotisme i el clientelisme no siguin recreats, aquesta vegada a favor d'un grup diferent d'actors.

En el context actual, el secularisme està associat al règim opressiu de Gaddafi, mentre que l'islamisme s'associa amb la voluntat lliure del carrer àrab

El CTN també ha adoptat una actitud responsable i pragmàtica davant qüestions que han demostrat ser divisòries en altres escenaris de postconflicte. Les autoritats de la transició han permès a la majoria de gent romandre en les seves posicions en els ministeris i altres institucions estatals sota la màxima que només "aquells que tinguin les mans tacades de sang" perdrien els seus treballs. Conscients dels desastrosos efectes de la política de *des-Baathificació* que va privar a l'Iraq d'una generació sencera de servidors públics i va exacerbar les divisions internes, els governs de transició han optat fins ara per un enfocament incloent.

Tanmateix, les autoritats provisionals han estat menys sensibles en altres aspectes. Sorprenentment, encara no s'ha fet pública una llista completa dels membres del CTN malgrat les queixes sorgides a partir de la seva creació, que consideren que la seva composició està esbiaixada a favor de Bengasi. Mentre inicialment aquest secretisme tenia sentit pel temor a represàlies contra les famílies dels seus membres, transcorreguts més de tres mesos de la mort de Gaddafi una tal falta de transparència és inacceptable. El 12 de desembre, manifestants a Bengasi van reclamar el final d'aquesta falta de transparència. Fred Abrahams, un oficial sènior d'Human Rights Watch, es queixava que "no sabem quan es reuneixen, què estan discutint i algunes de les noves lleis no són accessibles al públic". La protesta hauria de servir com a avís que de l'eufòria post revolució s'està esgotant.

Prioritzant una construcció inclusiva de l'Estat

L'agenda electoral preveu l'elecció d'una Assemblea Constituent per a juny de 2012 i eleccions parlamentàries i presidencials per a finals de la primavera de 2013. Un any i mig és

un llarg període per posposar decisions. Tal com mostren les manifestacions populars a Tunísia i Egipte, la gent demana un canvi decisiu i immediat orientat als principis de dignitat i justícia que han inspirat les revolucions en marxa al món àrab.

Ara Líbia ha d'avançar cap a una nova fase en la que s'han de donar les passes cap a la construcció de l'Estat. Les autoritats de la transició, fins a la data comprensiblement prudentes, necessiten ser reemplaçades per una mentalitat més executiva, entre altres coses, perquè –com va escriure Nicolas Penham en el *New York Review of Books* el 29 de setembre– “com més temps els líders civils libis dubtin si aparèixer o no, major serà el risc que uns altres ocupin el buit polític”. Les autoritats provisionals han de treballar dur per posar als actors locals en primera línia del procés de construcció de l'Estat.

Un dels principals reptes serà fer que treballin junts diferents actors amb diversos *backgrounds* i interessos. Tal com va avisar Wolfram Lacher, en aquesta nova fase tecnòcrates del règim de Gaddafi, famílies aristocràtiques que dominaven Líbia durant la monarquia (1951-69) i comandants de la revolució han d'aprendre a coexistir i a treballar junts. Aquest serà el desafiament per a l'actual lideratge polític elitista, particularment quan negociïn amb actors islamistes i comandants de la milícia, ja que un fracàs en la cooperació podria ser desastrós.

Conscients dels desastrosos efectes de la política de des-Baathificació que va privar a l'Iraq d'una generació sencera de servidors públics i va exacerbar les divisions internes, els governs de transició han optat fins ara per un enfocament incloent

Una resposta pragmàtica, cas per cas, que incorpori actors rellevants en la presa de decisions és, per tant, necessari avui. Conscient de la urgència d'avançar cap a l'objectiu llunyà de restablir el monopoli de l'Estat sobre l'ús de la violència, el govern de transició i alguns actors locals han començat a treballar junts per tractar temes urgents de seguretat. Mitjançant un Comitè Suprem de Seguretat que brega amb els consells locals militars, s'estan fent alguns esforços per captar combatents milicians per a un exèrcit nacional i una força policial. La recent invitació del president del CNT a incloure comandants de la milícia en el CNT i en l'exèrcit nacional podria ser un pas significatiu per a un progrés més substancial.

El problema, no obstant això, és que la majoria de les milícies estan encara poc inclinades a lliurar les seves armes. Volen saber a qui estan donant les seves armes i l'exèrcit nacional –que va ser mantingut afeblit a propòsit per Gaddafi i ràpidament desintegrat durant el conflicte– encara no és considerat un cos respectat. De moment, moltes milícies prefereixen mantenir-se unides i assumir les responsabilitats polítiques als seus propis barris. Molts joves, que es van unir a les milícies durant el conflicte, han tornat als seus treballs o estudis universitaris, però conserven les seves armes i patrullen els carrers.

L'International Crisi Group ha fet una crida perquè es trobi un equilibri en el qual “les autoritats centrals han d'actuar, però no en detriment de les contraparts locals”. Tant els programes de desmobilització, desarmament i reintegració (DDR) realitzats a nivell local, com un procés legítim a nivell nacional per crear un exèrcit nacional i una policia fortes, haurien d'acompanyar aquest procés. Un exemple a evitar és el d'Afganistan, on es van gastar milers de milions de fons internacionals en forces que en cap cas representen la realitat ètnica de la població del país, convertint-les així en il·legítimes en gran part del país. A Líbia caldria treballar perquè les diferents regions i ciutats estiguin ben representades.

Moltes decisions importants, relacionades amb institucions crucials, segueixen pendents. Entre d'altres, un sistema judicial just i eficient, sustentat per una policia i un tribunal civils, seria un element clau perquè la població sentís que els ideals de la revolució estan sent respectats. També és indispensable ocupar-se de la justícia i la reconciliació nacional a les ciutats associades al règim del Gaddafi com Sirte i Tawergha, on els residents temen tornar a les seves cases per por de represàlies. Les autoritats de transició i els actors locals han de treballar junts per avançar en tots aquests fronts de construcció nacional mentre el nacionalisme i la post-revolució segueixen en alça. L'objectiu a curt termini és que, fins que les eleccions

parlamentàries i presidencials no se celebrin en 2013, es puguin aconseguir condicions prèvies que l'ONU propugna, com són el restabliment de l'ordre públic i de la confiança en la imparcialitat de la policia.

Abans d'això, caldrà afrontar dilemes i qüestions difícils, per exemple quan els

encarregats de redactar la Constitució decideixin quin tipus de sistema polític implantar. En el context fragmentat actual, quan alguns, en ciutats com Misrata, reclamen un estatut especial autònom, semblaria inevitable instaurar un sistema descentralitzat que reconegués les necessitats i interessos específics de les diferents regions i ciutats. Un sistema com aquest també hauria de servir per redistribuir amb justícia els ingressos del petroli en un país on la majoria de les reserves es concentra en l'Est, però la major part de la població està en l'Oest. Això, més que qualsevol altra qüestió, definirà la bona disposició dels principals grups de poder per acceptar els nous sistemes i institucions que s'implantaran en els propers anys.

L'autoritat de transició sembla sensible a aquestes preocupacions. El 13 de desembre, el CTN va anunciar que diversos ministeris es s'ubicarien fora de Trípoli. Entre d'altres, Bengasi passaria a ser un centre econòmic, amb els ministeris del petroli i econòmic localitzats allí, el ministeri de les finances se situaria en Misrata (on Gaddafi va crear en el seu moment una zona franca) i el ministeri de cultura es situaria a la ciutat oriental de Darna. Aquestes decisions simbòliques són importants i haurien de servir per consolidar connexions amb el govern de transició a Trípoli.

El complicat aterratge dels actors internacionals

Líbia ha estat sempre un país de difícil navegació per als actors internacionals. Com ha observat l'expert a Líbia Dirk Vandewelle, mentre Líbia necessita *expertise* estranger, els actors internacionals tenen poca influència en la pràctica a causa del surplus de capital provinent del petroli. En el context actual, l'orgull dels libis per gestionar la transició a la seva manera els ha portat de vegades a contrariar-se amb diferents actors internacionals. En la pràctica, alguns d'aquests actors internacionals estan recolzant actors polítics específics a risc d'exacerbar divisions internes, mentre que uns altres, en la pràctica, estan marginats.

Malgrat les immenses oportunitats de negoci en gas i petroli a Líbia, Estats Units i els països europeus se senten incòmodes en les seves negociacions amb les autoritats de transició. Conscients de l'orgull libi i del recel local pel que fa als interessos occidentals després de molts anys de suport al règim de Gaddafi, la majoria dels països encara treballen amb delegacions i pressupostos relativament petits. Per la seva banda, l'ONU va desoir algunes veus que demanaven a una missió de pau més àmplia, i opera des d'una petita oficina política (UNSMIL) centrada en qüestions tècniques clau com les eleccions, la confecció de la constitució i la implementació de la DDR. La UE ni tan sols ha obert oficina a Trípoli, i els seus escassos representants encara treballen oficialment sota l'adscripció a l'oficina de Tunísia. Una vegada dotada l'oficina prevista, el treball de la UE estarà limitat a suport tècnic a les fronteres, promoció d'inversió en el sector privat i suport a la societat civil.

La UE, els seus estats membres i altres països occidentals han tingut generalment poca influència. Centenars d'organitzacions de la societat civil líbia, nascudes sobretot arran del conflicte, expressen obertament la seva frustració amb els països occidentals i organitzacions internacionals que ofereixen un suport retòric, però no poden donar suport financer a iniciatives que valguin la pena per culpa d'impediments burocràtics. Potser en compensació per aquestes deficiències, la UE ha decidit aprovar la Dotació Europea per a la Democràcia per "ajudar als partits polítics, ONG no registrades i sindicats i altres agents socials".

Els països del Golf, sobretot Qatar, no tenen els mateixos impediments burocràtics i han estat actius al llarg del procés. Després d'entrenar i armar forces rebels durant el conflicte (violant l'embargament d'armes de l'ONU), Qatar ha estat omnipresent en la fase de post conflicte, no només signant xecs per a organitzacions de la societat civil, sinó també promocionant estacions de ràdio i canals de televisió via satèl·lit.

Mentre els libis reconeixen l'important rol que Qatar va jugar en la revolució, per a molts el seu suport està derivant ràpidament cap a una intromissió interna. Es diu que el comandant de brigada de Trípoli Belhaj està pagat directament per Qatar

igual que Ismail Sallabi, comandant de la Brigada 17 de Febrer amb base en l'Est i germà del clergue Ali Sallabi, radicat durant alguns anys a Doha. La reacció pública més enèrgica davant el paper actual de Qatar a Líbia va venir de l'ambaixador libi davant l'ONU, Abdel Rahman Shagman, qui va declarar en una entrevista a Deutsche-Welle el 3 de novembre: "No descarto que Qatar estigui establint un partit Hezbolá a Líbia. No volem la interferència d'un país estranger."

De moment, més val que els actors internacionals mantinguin un perfil baix mentre es guanyen la confiança dels ciutadans libis i dels seus líders. Només amb aquesta confiança seran capaços de contribuir amb lliçons apreses i coneixements tècnics en àrees importants com l'administració local, l'imperi de la llei i eventualment posant les forces de seguretat sota control civil.

Tot creant una nova "mentalitat líbia"

En ser preguntats, la majoria de libis consideren que el repte més gran del seu país està en el que anomenen la "mentalitat líbia". Malgrat la terrible opressió del règim de Gaddafi, Líbia tenia l'Índex de desenvolupament humà (IDH) més alt del continent, situant-se en el lloc 53 a nivell global abans del

Conscient de la urgència d'avançar cap a l'objectiu llunyà de restablir el monopoli de l'Estat sobre l'ús de la violència, el govern de transició i alguns actors locals han començat a treballar junts per tractar temes urgents de seguretat

conflicte. Després de quaranta anys de contracte social basat que els libis rebien importants subsidis per a totes les seves necessitats bàsiques (sobretot menjar i fuel) a canvi de la seva submissió al règim, alguns libis són conscients que molts dels seus compatriotes no estan acostumats a assumir responsabilitats i treballar dur. Si per ventura, amb la finalitat d'un règim corrupte, molts libis poden esperar ara treballar menys i rebre més d'un estat distributiu que emprava al voltant del 75% de la població.

És necessària una nova mentalitat en aquesta fase crucial de la construcció de l'Estat. Els reptes a curt termini de la dissolució de les milícies i de la creació d'institucions de seguretat de nivell nacional requeriran una actitud constructiva per part de molts libis de diferents estrats socioeconòmics, que han de treballar junts per construir una nova Líbia. De no menor importància serà la creació d'una economia moderna i diversificada, amb espai per a petites i mitges empreses del sector privat.

Aquest sentit dominant d'orgull i propietat de la revolució després de vuit mesos de conflicte hauria d'ajudar a contenir les inevitables lluites de poder que ara s'estan produint. Si els libis i els seus líders assumeixen una visió constructiva en aquesta fase important de la seva transició a la democràcia i

eviten més conflictes armats, hi ha molts motius per a l'optimisme a Líbia. Les reserves de petroli del país (les més grans d'Àfrica) i la seva homogènia configuració ètnica i religiosa (97% de musulmans sunnís) estalviaran al país algunes fonts de tensió i desafiaments avui presents a Egipte, Tunísia i altres països de la regió. Encara que sens dubte nous problemes apareixeran en el camí en aquesta fase crucial, no és irrealista esperar que Líbia es converteixi en una història d'èxit social i polític molt útil per a la regió.